

СТ А Н О В И Щ Е
на дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

Научна област:	4. Природни науки
Професионално направление:	4.4. Науки за земята
Научна специалност:	Гегграфия на страните/Регионална и политическа гегграфия
Разработена в:	СУ „Св. Климент Охридски“ Геолого - географски факултет Катедра „Регионална и политическа гегграфия”
Заглавие:	Геостратегически аспекти от интеграционната политика на Европейския съюз в Дунавския регион
Дисертант:	Кристиян Ангелов Луканов

от доц. д-р Ивайло Любомиров Владев

Шуменски университет „Епископ

Константин Преславски“

(член на научно жури утвърдено със Заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“)

1. Данни за докторанта

Кристиян Луканов е роден през 1990 г. в гр. София. През периода 2010 – 2014 г. се обучава в специалност „Политология”, профил „Сравнителна политология” в СУ Св. Климент Охридски”, гр. София, която завършва през 2014 г. През 2017 г. завършва висше образование, магистърска степен, специалност „Европеистика” също в СУ „Св. Климент Охридски“. Докторант Луканов разширява профила на професионалната си квалификация чрез специализация по програма за мобилност „Еразъм+” в гр. Бордо, Франция през 2012 – 2013 г. и стаж в организацията „Обединени бизнес-клубове” в България през 2015 г. по разработване на европейски проекти в сферата на МСП. През 2019 г. е удостоен с научна награда за най-добър млад учен на Дунавския регион от Австрийското министерство на образованието, науката и изследванията и Института за

Дунавския регион. Владее отлично английски и френски език и притежава добри компютърни умения и компетенции.

2. Данни за докторантурата

Обучението за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ се осъществява по акредитирана от Националната агенция за оценяване и акредитация докторска програма. Докторантът е записан в редовна форма на обучение за срок от три години по научната специалност „География на страните – Регионална и политическа география“ въз основа на заповед № РД 20-1003/12.07.2017 г. За научен ръководител е определен проф. д-р Марин Рахнев Русев. На 29.09.2020 г. Кристиян Луканов е отчислен с право на защита въз основа на заповед № РД 20-1511/29.09.2020 г.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на заседание на катедра „Регионална и политическа география“ при ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски“ проведено на 30.09.2021 г. При реализирането на дисертацията няма допуснати процедурни нарушения.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е разработена в съответствие с изискванията по Глава II (Раздел III) – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, допълнен и изменен с решение на АС от 23.01.2019 г. с протокол № 6 на основание чл. 21, ал. 1, т. 2 от Закона за висшето образование. Тя е самостоятелно и оригинално изследване. Избраната от докторанта тема е актуална, дисертабилна и предизвиква интерес в научните среди. Предложената методика е подходяща за реализиране на основната цел и задачите на дисертационното изследване.

Дисертационният труд е представен във вид и обем, съответстващи на изискванията на обучаващата катедра и съдържа: заглавна страница; съдържание; списък на използваните съкращения, увод; изложение в четири глави; заключение; списък на използваната литература; приложения. Използвани са 234 литературни източника, от които 99 на латиница, както и 25 интернет източника.

В увода на дисертационния труд докторантът обосновава представя актуалността и значимостта на разглежданата проблематика. Точно са определени обектът, предметът и основната цел на научното изследване. Целта отговаря на заглавието на дисертационния труд и отразява резултатите от направеното изследване.

В първа глава, която е с обем от 27 страници, са изяснени теоретико-методологичните аспекти на изследването. Самата глава съдържа три подглави, като се върви в посока от разкриване същността на геостратегическия анализ, през същността и основните форми на регионалната интеграция, до междурегионалните различия в Европа като предмет на научни изследвания. Отделено е внимание на интердисциплинарните връзки в регионалните изследвания, пречупени през призмата на вътрешнодържавни пространствени контрасти и проблеми, които стават основа за активиране на специфични политики и механизми за тяхната реализация. В края на първа глава са посочени макрорегионалните стратегии на ЕС като една от новите и специфични форми на европейско геостратегическо сътрудничество.

Във втора глава, която е най-голяма по обем (60 страници) подробно е разгледана геостратегическата значимост на Дунавския регион за Европа чрез изясняване в хронологичен аспект ролята на р. Дунав за европейското цивилизационно развитие и съвременния пространствен и социално-икономически потенциал на страните в региона. Обърнато е внимание на динамиката и разпределението на стокооборота по р. Дунав по страни от 1950 до 2020 г., на относителния дял на страните от Дунавския регион и географската структура на речния стокооборот (средно за периода 2011 – 2020 г.), на обема и структурата на натоварените в Дунавските пристанища стоки по страни през 2020 г. За визуализация на процесите са използвани различни графични и картографски методи.

В тази глава на анализ са подложени 14-те страни в региона, като са изобразени градските агломерации, индустриалните зони, особеностите и предизвикателства на социално-икономическото развитие чрез съставянето на географски паспорти, демографското развитие чрез проследяване изменението в общия брой на населението, движението на населението, средната му гъстота, етнолингвистичната, конфесионалната и селищна структура на населението в страните. Чрез подходяща картодиаграма (стр. 76) е изобразен териториалния, демографски и икономически потенциал на страните от Дунавския регион, а чрез фиг. 27 и фиг. 28 – физикогеографската подялба на Дунавския водосборен басейн и прилежащите му територии и страни и геоикономическата му подялба. Направен е опит за ранжиране на страните по социално-икономически и геоикономически показатели и се доказва значителното изоставане на по-източно разположените дунавски страни.

Обърнато е внимание и на проблемите на транспортната инфраструктура, защото особеностите и тенденциите в социално-икономическото развитие на Дунавския регион

и усвояването на интеграционния потенциал на реката са в пряка зависимост от степента на изграденост на прилежащата транспортна инфраструктура. Чрез богато илюстрирани картографски изображения са визуализирани наситеността с мостове над р. Дунав и отделните нейни участъци, дунавските пристанища с най-голям годишен стокооборот, структурата на дунавския флот, плаващ под флага на страните от региона, Дунавският регион на картата на трансевропейската транспортна мрежа, динамика и плътност на автомагистралите в страните от региона, конфигурация на основните автомобилни пътища в България и Румъния, динамика в изменението на ИЧР в Югозападния район на Румъния и Северозападния район на България, най-значимите за корабоплаването по р. Дунав речно-канални съоръжения.

В трета глава с обем от 31 страници е направен анализ на политиките на ЕС за кохезионно развитие в Дунавския регион. Изведена е фундаменталната роля, която играят транспортните инфраструктурни проекти, стимулиращи развитието на търговско-икономическото сътрудничество и комплексния преход към устойчиво развитие. Посочени са двата типа политики: секторни и конкретни, които комплексно се допълват и си взаимодействат. Изяснени са четирите приоритетни стълба (свързаност, защита на околната среда, изграждане на благоденствие и укрепване на региона) в стратегията за развитие на Дунавския регион. Представен и анализиран е SWOT-анализ на Дунавския плавателен път от Европейската комисия, който предлага синтезирано представяне на една комплексна картина, която дава отправна точка за определяне избора на стратегия за развитие. Сполучливо би било да се приложи и квантифициран SWOT-анализ, при който се дава количествена оценка на установените силни и слаби страни, възможности и заплахи, които се ранжират по значение. Той подпомага разработването на приоритетни сфери за бъдещо такова развитие и насочва към приоритетни проблеми за решаване във времевите рамки.

Извършен е анализ и на Програмата за транснационално сътрудничество „Дунав” 2014 – 2020, която е макрорегионална и представлява конкретен финансов инструмент, който осигурява европейски средства за реализацията на проекти. Представена е схема на разпределение на приоритетните оси на Програмата, проводник на политики за преодоляване на общите предизвикателства и нужди. Представени са данни за брой партньори по страни, одобрени проекти за финансиране от Програмата по държави и брой български партньори по населени места.

В четвърта глава с обем от 34 страници се изясняват дунавските политики на ЕС и значението им за България. Проследени са индикативните аспекти на съвременното

развитие в Северна България, Придунавските области и общини, както и участието на страната ни в европейските механизми за развитие на Дунавския регион. В края на главата са изведени варианти за строителство на нови мостове между България и Румъния и необходимост от анализ и класифициране на различните варианти за трети мост над р. Дунав по приоритетна важност на изпълнение. Правилно се посочва, че един от съществените недостатъци на повечето предложения е ниската степен на инженерна проектна готовност за тях.

В заключението са обособени основните изводи и резултати и приноси моменти.

Текстът на дисертационното изследване е богато илюстриран, като в него са включени 15 таблици и 52 фигури. Самостоятелно са изведени 18 приложения, които допълват и конкретизират основния текст. Като цяло трудът прави добро впечатление със стила и аргументираността на изложението.

Авторефератът е в обем от 45 страници текст и дава ясна представа за съдържанието на дисертационния труд, поставената основна цел, задачи и използваните методи на изследване. Той е изработен в съответствие с изискванията и отразява основните резултати, отразени в дисертационния труд.

4. Публикации и участия в научни форуми

Докторантът е приложил списък от две самостоятелни публикации, свързана с тематиката на дисертационния труд. Темите на посочените публикации реализират резултатите на дисертационното изследване. И двете публикации са отпечатани в престижни научни издания у нас и в чужбина.

5. Научни приноси

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и оригинално изследване в недостатъчно разработена у нас област. При формулиране на научните приноси се отчита авторската справка на докторанта.

При разработването на труда докторантът е допринесъл за развиване на теоретичните схващания и за въвеждане на иновативни идеи в практиката по отношение на геостратегически аспекти от интеграционната политика на ЕС в Дунавския регион.

В *теоретичен план* могат да се посочат приноси моменти, които са свързани с:

- Научно обоснован алтернативен модел на вътрешно разделение на Дунавския регион, основан не на традиционни природногеографски критерии, а на съвременни социално-икономически и културно-политически критерии, показващи степента на развитие на страните в него.

Като приноси моменти с *практико-приложно значение* могат да се отбележат следните:

- Направен е теоретико-емпиричен анализ на динамиката, стоковата и тонажна структура на дунавския речен стокооборот в качеството им на индикатори за дифузните изменения в степента на социално-икономическо развитие на страните от Дунавския басейн.

- Формулиране на конкретни предложения относно приоритетите и ефективността на европейските механизми за развитие на Дунавския регион и отражението им върху страните от Долен Дунав и България.

- Научно-обосновано предложение на вариант за изграждане на нов мост над р. Дунав между България и Румъния при гр. Силистра.

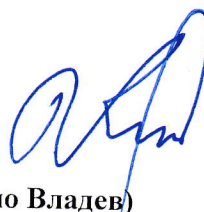
6. Заключение

Посочените достойнства на предложения дисертационен труд с оглед на неговата актуалност, широкообхватност и практико-приложна стойност, както и способността на докторанта за самостоятелни научни изследвания, са основание да предложи на Уважаемите членове на Научното жури да присъди на Кристиян Ангелов Луканов образователната и научна степен "ДОКТОР".

05.01.2022 г.

гр. Шумен

Изготвил становището:

(доц. д-р Ивайло Владев)